

Verslaglegging Kenniscafé Aardbevingen 7 Thema: Duurzaam versterken erfgoed

23 februari 2023

19.30 -21.30 uur

De oude Manege, Winsum

Het duurzaam versterken van huizen in het aardbevingsgebied van Groningen is een moeizame operatie. En als je dan ook nog eens een woning bezit die tot het culturele erfgoed gerekend mag worden, dan kun je wel gek worden aldus Cock Peterse. Hij trad op als ervaringsdeskundige tijdens het Kenniscafé Aardbevingen in Winsum op 23 februari jl. Daarbij werd hij geflankeerd door Maarten Vieveen, onderzoeker en - adviseur, die thuis is in de wettelijke en financiële regelingen voor verduurzaming van erfgoed.

Programma

19.00 uur	Inloop (koffie/thee)
19.30 uur	Welkom en uitleg doel avond
19.35 uur	Spreker Maarten Vieveen
20:00 uur	Spreker Cock Peterse
20.30 uur	Pauze
20.45 uur	Tijd voor vragen, discussie en delen van ervaringen
21.30 uur	Einde

Na een korte introductie over BuildinG, waarbij hij zijn onafhankelijke positie benadrukt, geeft gastheer Remco Hulst het woord aan Maarten Vieveen. Hij is o.a. werkzaam bij [Libau](#) dat vooral gemeenten ondersteunt op het gebied van erfgoed. Ook werkt Vieveen voor het [Erfgoedloket Groningen](#) dat zich vooral richt op eigenaren. Het blijkt dat erfgoed een breed begrip is: het kan gaan om een rijks- of gemeentelijk monument, stads- of dorpsgezicht, karakteristiek, beeldbepalend of – ondersteunend pand of anders. Op www.ruimtelijkeplannen.nl is voor huiseigenaren te achterhalen in wat voor soort pand ze wonen. En ook op websites van gemeenten valt onder het menu ‘Monumenten’ veel te vinden over de status van panden.

Subsidies

Een wettelijke verplichting is er nog niet (zie de [routekaart verduurzaming monumenten](#)), maar voor erfgoed-eigenaren is het vanwege de energiekosten vaak wel lucratief alvast te verduurzamen. Het is daarbij wel lastig dat de buitengevels in takt moeten blijven, zonnepanelen alleen uit het zicht mogen worden geplaatst, enzovoort. Gelukkig zijn er diverse subsidies beschikbaar (zie de bijlage). Vieveen benadrukt het belang van een integraal maatwerkplan. Daarin moet de erfgoedstatus van het pand, de staat van het pand en de te kiezen methode van verduurzaming worden opgenomen. Dat laatste kan middels conservatie of verbetering en het herinterpreteren van kennis en oude werkwijzen. Tot slot gaf Vieveen aan dat men voor hulp op het gebied van versterking bij de NCG terecht kan, voor schadeherstel bij het IMG, voor impact erfgoedwaarden bij de eigen gemeente en voor vragen over inhoud, procedures en partijen bij het Erfgoedloket Groningen.

Gek worden

Bouwkundige Cock Peterse neemt het publiek mee in het versterking- en verduurzamingsproces van zijn woonhuis in Loppersum. Het gaat om een rentenierwoning uit 1880. Het traject doorloopt Peterse samen met 4 burens. 'Doe het alsjeblieft niet alleen, ander word je gek', waarschuwt hij. Daarmee typeert hij direct het moeizame verloop van het traject: in 2017 vond de inspectie van zijn woning plaats en pas in 2020 het overleg met de NCG. Voor eind 2021 stond de start van de versterking gepland maar die vond uiteindelijk pas tijdens de bouwvak van 2022 plaats, hoewel er toen nog steeds geen prijsakkoord en subsidiebesluit lag.

Verduurzaming zelf betalen

Het energieverbeterplan van Peterse omvat o.a. een infiltratiebeperking, het isoleren van de gevels, de stort van een betonvloer, vloerverwarming en HR++ glas. Gemeente Loppersum subsidieert € 5.000,-. Het overige geld financiert Peterse met een renteloze lening voor verduurzaming. Wat hem ergert is dat bij sloop/nieuwbouw de verduurzaming compleet wordt vergoed, terwijl men het bij een versterking grotendeels zelf moet betalen. Dat kan er toe leiden dat mensen sneller voor nieuwbouw kiezen. Vervolgens toont Peterse diverse bouwtekeningen (zie bijlage) waarin de versterking en verduurzaming nader wordt toegelicht.

Duurdere versterkingsmethoden

Wat Peterse ook steekt is dat versterking en verduurzaming vaak gepaard gaat met verlies van binnenoppervlakte. Dat is te voorkomen met duurdere versterkingsmethoden, maar dat mag de bewoner dan zelf ophoesten. Het publiek herkent deze problematiek. 'Let op: de NCG gaat altijd van de goedkoopste oplossingen uit', waarschuwt Peterse. Hij erkent dat hij in het proces profijt heeft van zijn bouwkundige achtergrond. Iets wat de meeste bewoners van het aardbevingsgebied ontberen. Hij pleit daarom voor het aanstellen van onafhankelijke adviseurs die uit de regio zelf komen.

Wensenpakket

Een toehoorder geeft aan dat de NCG zijn huis alleen vanuit de binnenzijde wilde versterken. Na veel vijven en zessen kreeg deze bewoner toch de toezegging dat het van buitenaf zou plaatsvinden, maar 2 jaar later werd deze toezegging weer ingetrokken. Peterse: "Het blijkt heel lastig om je eigen wensenpakket ingewilligd te krijgen en koppelkansen in te passen. Dat komt ondermeer doordat de processen zo traag verlopen." Iemand uit het publiek weet ook te vertellen dat de regelingen per gemeente verschillen. Het is maar net hoe actief bepaalde bewonersgroeperingen zijn. En een heel vervelende complicatie binnen het verduurzamingstraject is dat gedurende de looptijd de materiaalprijzen de pan zijn uitgerezen.

Samenvatting

Er zijn diverse bureaus die eigenaren van erfgoed kunnen helpen bij het versterken en verduurzamen van hun woningen. Subsidies zijn voorradig, maar in het algemeen moet men het grootste deel van de kosten van verduurzamingsmaatregelen zelf betalen. Vertragingen binnen het traject leiden vaak tot kostenverhogingen omdat materialen duurder worden.

Conclusie

Versterking en verduurzaming vormen moeizame trajecten als het gaat om erfgoed. Het ontbreekt de eigenaren vaak aan kennis. In het overleg met de NCG verkeren zij daarom in een ongelijke positie. Men zou meer moeten kunnen leunen op onafhankelijke adviseurs uit de regio zelf.